

Vad har hänt?

DROTNING ASTRID har blivit dödad vid en bilolycka. Det hette förord: Den gudarna älska dör ung.

VÄRLDEN RUNTOMKRING mulltrar av krigshot, stönar av ångest, vana mäktigt ilska och skräck. Ena dagen har ett amerikanskt oljebolag med engelsk chef köpt halva Abessinien, andra dagen återtogas detta. Mussolini uppblådd ytterligare 200,000 män under fanorna, de våldiga transporterna till Eritrea fortsätter, men de återvändande fartygen äro icke tomma. De medföra last av sjuka, som dukat under för klimatet och strapasser i den främmande världsdelen.

Nationernas förbunds råd sammanträder. Italien, genom greve Aloisi, framlägger sin anklagelseakt mot Abessinien och låter veta att det icke kan förhandla med denna mindervärdiga stat, men — och detta är den enda ljusningen — förklarar sig icke ära vidtagna omedelbara krigsåtgärder, om det icke provoceras. Och en rapportörkommitté är tillsatt av Rådet för att ingående behandla Italiens och Abessinien's krav. Skall vinnandet av tid kunna vinna allt?

BLAND SVERIGES DELEGATER till N. F.'s förbundsårsamling är även i år fröken Kerstin Hesselgren.

TILL SOVJET-UNIONENS delegat vid N. F.'s förbundsårsamling har utsetts minister Alexandra Kollontaj.

RIKSDAGSÅNLAGEN TILL FLYGET begäras av flygstyrelsen mer än fördubblade, från 9,9 till 21 miljoner kr.

Veckovisningen

Tidevarvets redaktör vistas under innevarande september månad i Genève som tillfällig medarbetare i N. F.'s sekretariats informationsavdelning.

Nästa vecka utkommer intet nr av Tidevarvet. Nr 34 utkommer alltså lördagen den 21 september.

2 kronor

kostar

TIDEVARVET

till årets slut.

Prenumerera
på postgiro
1544

Tidevarvets Expedition Trierwaldsgränd 2^{II} Stockholm 2.

Representantmötets Resolution.

Vi här närvarande, genom fri omröstning utsedda deltagare i Kvinnornas Representantmöte Ned med vapnen i alla länder, göra följande uttalande:

En djupt otidsenlig och dödsdömd världsfilosofi går nu till attack mot de krafter som börjat bygga upp en världspolitik, grundad på rätt och solidaritet. Med alla sina maktmedel vill den tvinga hela mänskligheten med i krigshetsen. De moderna rustningarnas karaktär gör perspektivet av ett krig med var dag ohögligare.

Livet förtvinar i krigshotets skugga. Det moderna krigsväsendet griper in och förvrider hela samhällslivet, pressar ned dess andliga och materiella nivå. Luftskyddsanordningar äro ägnade att fördölja sanningen om civilt befolkningens öde och vänja medborgarna vid tanken på krigets ondsviklighet. Vi och de tjugatusen kvinnor som sänt oss vägra att drivas in i krigsmaskineriet. Vi resa oss mot källar- och gasmask-systemet. Vi tro ej heller att vi kunna skapa trygghet genom att hota med bombanfall. Den tanken griper omkring sig i kvinnovärlden att det är meningslöst att föra livet vidare, om tillvaron skall präglas av krigsberedelser.

Krigssystemet måste avlösas av ett nytt system för sammanlevnad mellan folken. Grunden till detta nya system är redan lagd. Vi kräva att Nationernas förbund nu lösner sina högtidliga löften och i yttersta nödfall i enlighet med förbundspakten tillämpar ekonomiska sanktioner mot den fredsbrytare, som i detta ögonblick hotar en förbundsmedlem med krig.

Genom att i den nu aktuella situationen fasthålla vid solidaritetsprincipen får N. F. möjlighet att gripa sig an med det större problemet att säkra världsfreden. Avrustning är en förutsättning för världsfred. Vi kräva att den ajournerade avrustningskonferensen snarast inkallas, återupptar sitt arbete och genomdriver ett fördrag om verklig nedrustning med internationell kontroll som ett första steg mot universell avrustning.

I de krav vi här framföra och den revolt vi gett uttryck åt äro vi ej ensamma. I Bryssel sammanträder i denna stund den internationella socialdemokratiska kvinnokommittén och på Kronborg äro de nordiska sektionerna av Internationella Kvinnoförbundet för fred och frihet samlade, alla enade i samma vilja att avskaffa kriget.

I alla länder resa sig just nu kvinnor med lösenordet **N e d med vapnen i alla länder**. Tillsammans ämna vi framhärda och på varje punkt kämpa för ett rättssamhälle, befriat från krig.

ATT FÖR NATIONERNAS FÖRBUND framlägga ovanstående resolution utsåg representantmötet en delegation, bestående av dr Ada Nilsson, dr Naima Sahlbom, fru Elin Wägner, dr Andrea Andrén-Svedberg, fru Signe Vessman, fru Hulda Flod, redaktör Carin Hermelin, fröken Anna T. Nilsson och fru Flory Gate.

Kerstin Hesselgren:

Nationernas förbund och vi.

Drömmen om ett Nationernas förbund! Hur har ej människorna hoppats och trott på och arbetat för att förverkliga den! Långt innan kriget hade organisationer bildats i land efter land och även sammanslutit sig till en internationell union, som skulle bereda mark för och arbeta på tankens genomförande.

I detta arbete var kvinnor överallt medintresserade.

När kriget kom var det tanken på ett Nationernas förbund, som höll modet uppe — aldrig mer skulle en sådan katastrof få komma — ett N. F. skulle förhindra det. Arbetarorganisationerna och kvinnoorganisationerna, som gjorde sitt yttersta att hålla samman under kriget, arbetade med denna tanke.

Bakom Woodrow Wilson stodo de stora kvinnoorganisationerna i Förenta staterna. Den plan han lade fram vid fredsslutet var — sägs det — till största delen utarbetad av kvinnor. Det var kvinnorna och arbetarorganisationerna, som fordrade, att det förbund, som skulle upprättas, skulle läggas på en så bred basis, att det skulle komma att till sina verkningar beröra det dagliga livet. Det var genom dem som § 23 infördes i paktens § 23, som förbinder förbundsstaterna till att syssla med arbetslivets alla områden, med de sociala frågorna och med hälsovården:

§ 23.

Under förbehåll för bestämmelserna i mellanfolkliga överenskommelser, som redan äro gällande eller som framdeles kunna komma att avslutas, och i överensstämmelse med sådana bestämmelser förklara förbundets medlemmar följande:

a) de skola bemöda sig att säkerställa och upprätthålla rättvisa och humana arbetsvillkor för män, kvinnor och barn både i sina egna länder och i varje annat land, med vilket de upprätthålla kommersiella och industriella förbindelser, och att i detta syfte upprätthålla och underhålla erforderliga internationella organisationer;

b) de förplikta sig att säkerställa en rättvis behandling av den infödda befolkningen i de områden, som stå under deras förvaltning;

c) de uppdraga åt förbundet att hava överinseende över efterlevnaden av överenskommelserna rörande handeln med kvinnor och barn samt handeln med opium och andra skadliga droger;

f) de skola bemöda sig att vidtaga internationella åtgärder till förebyggande och bekämpande av sjukdomar.

Vi veta hur, under de 15 år som gått, samarbetet och förståelsen på dessa områden varit.

Vi veta, hur arbetsbyrå och arbetskonferensen haft inflytande på arbetslivet världen runt — inte bara genom bindande konventioner utan snarare och mer genom fastställande av den standard, som ländernas egen lagstiftning nu måste taga hänsyn till vid utformande av sina egna lagar.

Vi veta, hur kampen mot den vita slavhandelen — denna kvinnovärldens mörkaste sida — har organiserats och förstärkts så att man kan säga, att ett skyddsnät bundits över hela världen, hur skyddet för våra barn och vår ungdom blivit ett internationellt intresse. Vi veta, hur man kunnat förena de stridigaste ekonomiska intressen att böja sig under

(Forts. å sid. 6.)

Till bilderna: Dr Ada Nilsson inleder representantmötets förhandlingar inför åhörarna i Auditorium.

I artikeln här ovan återges i dess helhet Kerstin Hesselgrens anförande, liksom på annan plats i tidningen Naima Sahlboms och Elin Wagners. Signe Hojers följer i nästa nummer.

Redogörelse för mötet å sid. 3.

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR: *Carin Hermelin.*

ANSVARIG UTOIVARE: *Ada Nilsson.*

Utkommer varje helgfria lördag. Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: *Eva Andén.*
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75. 10 75 76.
STOCKHOLM

Inför genom Stockholms Läkarförening

Doktor Ada Nilssons
mottagn. inställd till mitten av Sept.

Stockholms stads Poliklinik
vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-10 f.m.

För havandeskapet och dess sjukdomar.

För medelösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Vid dödsfall, rådfråga först

ARVID HOLMS Begravningsbyrå

S:t Eriksgr. 86 (invid S:t Erikspl.)
om priser m. m. innan beställning göres.
Tel. 31 88 40 - 30 89 52 ankn. host.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19

Mottagar inackord. Även för längre tid. Tryggt och egen. välrök.
Tel. 778 24.

TANDKLINIKEN

Södermalmstorg 4

Mottagn. vard. 10-1, 5-8, lörd. 10-5
Annan tid efter överensk. 40 77 10.
Leg. tandl.
Kostnadsfri rådf. Billig tandvård.

Riksdagshistoriska Utställningen i Nationalmuseum.

Öppen alla vardagar (utom måndagar) 10-4. Söndagar 1-4.
Entré 50 öre.
Onsdagar, torsdagar och lördagar tillkommer entré till Nationalmuseum: 50 öre.

En permanent som HÄLLER

får Ni m. äkta oljor för 7:-, allt inb. samt OLJEHAMP, med MASSAGE. GARANTI. T. 33 33 31.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Tel. 20 95 92. Företklassig.

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11-2. Rådfrågning även per korrespondens. Begär prospekt och frågelista. Leg. läkare.
Adress: Upplångsgatan 16, 4 tr. (his).
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Uno Oldenburg Jor

Jur. Kand.
Drottninggatan 4, tel. 21 30 44.
Alla slags juridiska uppdrag: Rättegångar, skilsmässor, boskilln., äktenskapsförord, bouppteckn., testamenten.

Arméhundukar 86 cm.

länga, haltsida, färdiga, med blånäsa, ofastan omliggande. Passande till såväl köra- som sovsäckar. Pris endast 6,50 pr dus. Obs! 3 dus. fraktfritt.

Oskarsens Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Gör affärer

med **TIDEVARVETS annonsörer!**

GULLRINGSS HUS

LOSER EDER BYGGNADSFRÅGA PÅ BASTA SÄTT

Låt Er egen smak bli avgörande för vilabygget. Meddela oss Edra önskemål angående utformningen av det blivande hemmet. Utan prisförhöjning åtaga vi oss leveranser efter Edra ritningar. Begär vår intressanta och innehållsrika katalog över monteringsfärdiga trähus och sportstugor.

GULLRINGENS TRAFORADLING

Kungsgatan 5, Stockholm.
Tel. 21 01 18, 21 23 18.

Torine Torines

Symptombehandling av verk. (ledsm. - See Nybyvarna, Singer fr. 85 kr., Håls skidtr. 80 kr.)
About 100 kr., med fästare garanti.
RAGVALDSTR. 3, v. Horns. 34. Tel. 43 33 82.
och Klara N. Kyrring. 29, vid Postg. 21 82 12.

ROSENDALSS VILOHEM 18

Rönninge 18
för Klens och Trötta
Högt beläget vid skog.

kvalitet i Frukt FRUKTCENTRALEN

Ni köper lätt, Ni köper ett, Ni köper rätt och slätt

"SONETT".

Resogrammonolen med sonor ton och så nått uttörande.
Kr. 70:-, 85:-, o. 100:-.

Gottfr. Johanssons Musikhandel

Västerlånggatan 78, Stockholm.

Eldbegängelsen

är den bästa formen för förvandlingen av de avlidnas stoft. Upplysningar om eldbegängelsen lämnas å Svenska Eldbegängelseföreningens (S. E. F.) Stockholmsavdelnings byrå, Sveavägen 25, 2 tr. (hiss). Tel. 20 22 80.
Vardagar kl. 10-4, lördagar 10-2.
Medlemsavgiften i föreningen är en gång för alla: för medlemmar i Svenska Eldbegängelseföräkringskassan Kr. 5:-, för i annan begravningskassa inskrivna Kr. 5:- samt för andra Kr. 3:- pr år (12 nr.).
Medlemskap i Sv. Eldbegängelseföräkringskassan betfrias de efterlevande från kostnader och bestyr med den dödes begravning. Låga premier.

RES TILL Rönninge Gärd, Frälstingsarméns Pensionat och Vilohem, Rönninge, tel. 19. Rofvild vilohort. Bra rum. God humskost. Fullt modernt. Moderat pris.

OBS! NARA STOCKHOLM!
Föreståndare H. Johanson.

Bagarstugan

HORNSTATEN 37 Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37
GOTGATAN 52 " " 333 90

Den 7 Sept. 1935.

"Ned med vapnen i alla länder!"

Kvinnornas representantmöte har ägt rum. Den pressande brådska och spänning, som ligger i förberedelserna till ett möte — alla helst till ett möte i en så brännande fråga och med egenartad karaktär — åro förbi. Men detta möte hade inte kommit till stånd bara för att antaga en resolution om fred utan för att samla kvinnorna till arbete för fred, för »ett nytt system för sammanlevnad mellan folken», som det heter i resolutionen. Vägen är lång.

Representantmötet är förbi. Nu begynner vardagens arbete, ett arbete som oförtrött måste pågå och steg för steg vinna mark. Här är inte tal om framgång eller motgång, det lyckas eller misslyckas, det är så tillfalliga begrepp. Nu gäller det saken, målet. Först och främst har Representantmötets delegation en utomordentligt viktig uppgift inte endast genom frambrändandet av resolutionen till Nationernas Förbund. Det är av grundläggande betydelse för framtiden att denna delegation kan knyta så många och så fasta internationella förbindelser som möjligt. Det är nödvändigt för en kvinnornas resning som denna att den omfattar ej blott Sverige, ej blott Skandinavien, ej blott Europa utan hela världen. Här får ej vara skillnad på »jude eller grek», här får inte sättas några gränser mellan vita och färgade raser eller mellan olika världsdelar. Fredsviljan måste slå rot inom alla folk, vare sig de för närvarande ha ett demokratiskt, kommunistiskt, nazistiskt eller fascistiskt program. Först därefter kan samhällslivet omdanas. Det gäller att sammanknyta alla dessa trådar.

Rustningar och krig äro inte ett uttryck för folkviljan, de representera ett fåtals ekonomiska intressen. Och pengar är makt. Det vore antagligen lättare att vinna folkviljan för freden — även i krigiskt inställda stater, om sådana finnas — än att övertyga ekonomiskt intresserade parter om krigets barbari. Dessa parter äro av två slag, dels maktägande, som vilja utnyttja andra länders ekonomiska tillgångar för sitt land, dels rustningsintressenter, som endast genom krig kan förvärva sina omätliga vinster.

Icke förty — om vi kvinnor i alla länder kan hålla enigt samman om, att krig ej får ske, blir det heller inte krig. Låt oss besinna tidens allvar och ansvar.

Ofattligt.

Årets förstakammarval har givit en stor besvikelse. Man borde kunnat ha anledning att hoppas, att Folkpartiet inte är efter år skulle kasta bort sina röster utan i stället bidra till att åter invälja en så betydande kraft och personlighet som fröken Kerstin Hesselger. Från socialdemokratiskt håll önskades allmänt en sådan lösning. Från kvinno-

Open Door i Köpenhamn.

Open Door International har hållit kongress i Köpenhamn och dryftat läget på arbetsmarknad för kvinnlig arbetskraft med mycken sakkunskap. Sedan de stridande sultfrågorna i England nedlade vapnen har nog ingen kvinnosammanslutning med socialt och politiskt program varit föremål för så många angrepp och orättvisa beskyllningar som O. D. I. Efter kongressen i Stockholm 1929 då en ganska hetsig kampanj fördes i pressen mot O. D. I:s ställning till lagen om moderskapskydd, har en hel del folk klart för sig att O. D. I:s viktigaste programpunkt skulle vara att draga staccars barnafödorskor ur sängarna omedelbart efter barnets födelse och tvunga dem ut i arbete. Kraasbet och bristande idealitet över huvud har varit ett par av de etiketter som klistrats på denna internationella sammanslutning.

Årets kongress i Köpenhamn har med få undantag fått en utmärkt press, trots att samma problem ställt på dagordningen och trots att rapporterna från kvinnornas ställning på arbetsmarknaden i en hel del länder varit övervägande dystra. Open Door har ett mycket begränsat program för sin verksamhet, men det programmet förtäktas med sträng konsekvens. Det gäller i ett ord samma rätt för kvinnor som för män till arbete, och nu om någonsin är denna rätt till arbete och därmed ekonomisk självständighet värd att värnas med all kraft. Alla sårslagar för kvinnor tendera att förminska hennes värde på arbetsmarknaden och förbilliga eller omjölligöra hennes förvärvsmöjligheter. Det är därför Open Door bekämpar alla s. k. skyddsåtgärder och hävdar att kvinnan bör behandlas som en myndig person som själv kan ansvara för sina handlingar. För sjukdom finns försäkringar för arbetaren och kvinnans frånvaro från arbete vid barnsörd bör inte behandlas annorlunda än vilken som helst annan sjukdom som vållar tillfälligt

håll var det ett enigt krav. Även från Folkpartiets Kvinnogrupp ha energiska påtryckningar gjorts. Men Folkpartiets landstingsmän strödde sina röster som agnar för vinden. Vem kan vilja tillhöra Folkpartiet? Inte kvinnorna, ty deras röster blir inte hörda. Inte männen, ty deras röster bli bortkastade.

arbetsoförmåga. Genom att förbjuda kvinnan allt arbete d. v. s. allt betalt arbete under många veckor före och efter en barnsängsföränsning såväl de gifta som de ogifta kvinnornas chanser som arbetare och många gånger tvingas hon för sin och sin familjs utkomst att åtaga sig långt tyngre och vådligare arbete än det ofta lindriga industriarbetet. Samma ståndpunkt intar Open Door till nattarbete 1929 då en ganska hetsig kampanj fördes i pressen mot O. D. I:s ställning till lagen om moderskapskydd, har en hel del folk klart för sig att O. D. I:s viktigaste programpunkt skulle vara att draga staccars barnafödorskor ur sängarna omedelbart efter barnets födelse och tvunga dem ut i arbete. Kraasbet och bristande idealitet över huvud har varit ett par av de etiketter som klistrats på denna internationella sammanslutning.

Open Doors principer förtäktades med mycken energi och saktighet i Köpenhamnskongressen. Ordföranden Crystal MacMillan från London är en förnäm, juridiskt bildad dam, som lämpar sig utmärkt för en ordförandespost. För övrigt funnes yrkesinspektörer, läkare, jurister, lärarinnor, industriarbetare och snart sagt alla yrken och stånd representerade. T. o. m. den så omdebatterade köpenhamnska kvinnliga yrkeschauffören fanns bland publiken. Anmärkningsvärt var också det livliga intresse danska regeringen ledde i dagen för kongressens förhandlingar. Även om kvinnan på arbetsmarknaden seglar i motvind för närvarande, så är inte allt hopp ute så länge det finns så mycken stridbar entusiasm och målmedveten vilja hos kvinnorna som kom till uttryck på denna kongress. Den bidrog också i välgörande grad att skingra den mängd dimbildning kring Open Doors syften som varit rådjande inte minst i de nordiska länderna.

Karin Karling.

Richard Anderssons MUSIK-SKOLA

Humlegårdsgatan 11, 1 tr. Stockholm. Tel. 60 03 99.
Föreståndare: ASTRID BERWALD.

Läroämnen: Piano, Violin, Violoncell, Orgel, Musikteori, Ensemblespel. Gruppundervisning i pianospel för nybörjare (alla åldrar) enligt Meissners Läroareutbildning. Avdelningar i alla stadsdelar och i förorter.

BEGÄR PROSPEKTI!

Höstterminen börjar tisdagen den 10 sept. 1935.
Nyanmälningar måndagen den 9 sept. kl. 12-3 och 5-7 e. m.
Mottagningstid alla helgfria dagar kl. 1-2 e. m.

Kvinnliga Medborgarskolan
vid Fogelstad

Kurser i medborgarkunskap.

Historia med statskunskap, psykologi, kommunalkunskap, mötesteknik, diskussioner över aktuella politiska och sociala frågor. Gymnastik och sång.

Höstkurs 3-25 oktober.

Stipendier kunna sökas. *Begär prospekt hos*
Rektor *Honorine Hermelin FOGELSTAD - JULITA*

Representanterna för 20.000 kvinnor i arbete.

Det var både spännande och högtidligt under de minuter, då sjuotiofem valda delegater till *Kvinnornas Representantmöte Ned med Vapen i alla länder* på söndagsmorgonen samlades i Auditoriums repetitionssal för att börja sina gemensamma överläggningar. Alla dessa namn, som under de senaste veckorna skrivits över Sveriges land med de gula vallistorna, hade där med gång förvandlats från blotta namn till människor av kött och blod. Gamla vänner och bekanta och främlingar, som aldrig sett varandra förr, möttes här, från sina vitt skilda hemorter, under samma tak till gemensamma uppgifter. Det beständes av intryck av denna konfrontation mellan kvinnor från olika arbets- och livsområden var väl en samfäll känsla av att denna enastående dag, detta särskilda tillfälle måste tillvaragas till det yttersta. Känslan av ansvar inför de 20,000 väljarna och den allvariga uppgiften som förestod präglade starkt detta första möte mellan det vapenlösa opprets förtrupper.

Det konstituerande möte, som omedelbart vidtog, utmynnade i val av mötespresidium samt uppdelning av representanterna i fyra utskott, var ett och med sina speciella arbetsuppgifter: Ett resolutionsutskott, ett utskott för internationellt samarbete, ett för fortsatt arbete inom landet och ett för övriga åtgärder till krigets bekämpande. Till ordi. för det stora mötet valdes doktor Ada Nilsson, fröken Kerstin Hesselgren och fru Disa Västberg, med fröken Elisabeth Tamm som huvudsekreterare.

Det var en intresserad och solidarisk åhörarskara, som under tiden samla i stora salen, påpassligt omhändertagen av unga kvinnliga marskalkar. Alltifrån doktor Nilssons på samma gång mänskliga och monumentala hälsningsanförande och ända fram till det sista diskussionsinlägget reagerade denna publik på nyansen, kan man säga.

Där satt den vittfärgade gamla rösträttskvinnan, som på sin stid slog rekord med namninsamlingen för rösträtten. Det var

hon som redan på förmiddagen samma dag som oppretet Ned med Vapnen först var offentliggjort i Tidevarvet, tog en spårvara från Enskede och kom upp på redaktionen för att betyga sin anslutning till opprets idé och ge rörelsen sitt stöd. Där var den unga arbeterskan från Regnrocksfabriken i Norrköping, som stått för en av de många bidragslistorna från denna aktiva stad. Hon, hennes mor och många kamrater hade kommit med buss den långa vägen från Norrköping för att vara med om mötet redan från morgonen. Där såg man Sundsvällabor och Sörmälningar och många av Stockholms mest kända kvinnor från fredsarbets liksom från det sociala och pedagogiska arbetsområde.

Knappt sex veckor har förlutit, sade dr Nilsson, när hon hälsade mötesdeltagarna välkomna, sedan Tidevarvet mottog en nödsignal, ett S. O. S. från en i utlandet bosatt landsmaninna, den ryktbara författarinnan Amelie Posse-Brázdová.

Hon som förnummit oggett och känt kriget mer än någon annan av oss, som hon vände sig till, hon som i sitt nya hemland, ett gränsland, starkare än vi häruppe i Norden känt det atmosfäriska trycket förtäts och förtäts dag för dag, förnummit hur krigsmolnen skockade sig allt svartare och svartare över Europas himmel, hon sände denna förtrivlade vädjan till sina landsmaninnor att ta upp en kvinnornas, en mödrarnas kamp mot kriget. Att samla och förena de spridda viljorna, att lösgöra alla obrukbara explosiva krafter och koncentrera dem på detta mål, det enda nödvändiga i detta ögonblick.

För Guds skull, för allas vår skull, ropade hon till oss, släpp inte taget, stå på er, spotta i händerna och tag nya tag! Tänk på hur många miljoner som är färdiga till precis vad som helst utom ett fortsatt undergivet accepteringe av det öde som nu igen förberedes oss!

Som en enda liten gnista buren på stormens vingar kan tända en stor brand, så tände hennes ord en brinnande eld i

mångas hjärtan — men vad skulle vi göra — vi i vår maktlöshet?

Så föddes idén om kvinnornas vapenlösa oppret mot kriget i den form vi här fört fram den. Och den första appellen gick ut över landet till fredsintresserade kvinnor.

Gensvaret blev stort och förundransvärt. Förslaget om en representantförsamling vald genom en skriftligt förättad valhandling av de kvinnor, som gillade det vapenlösa opprets idé, tog fast form. Kandidatförslagen strömmade in med rykande fart. Av de 80,000 listor — med 320 kandidatnamn — som sedan slungades ut, har 20,227 kommit tillbaka, alltså mer än var fjärde. Bakom varje valsedel står en kvinna, beredd att ansluta sig till rörelsen. Man har givit oss pengar, man har givit oss sitt arbete, men framförallt har man givit oss sin brinnande tro på, att det var en mening med denna rörelse.

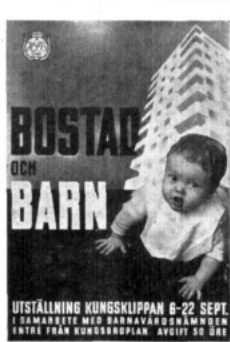
Det är er vilja, ni alla väljare, som lyft oss upp på denna estrad, det är er förtröstan, er tilltro som kan hjälpa oss att göra det omöjliga möjligt: »Att finna vägar till bekämpandet av det barbariska sätt att lösa livets svårigheter som kriget är. Övrigtid den mänskliga intelligensens och den mänskliga känslans omtägga resurser.»

Ordet överlämnades därpå till dr Naiva Sahlbom, som talade om Det krig som vi icke acceptera. Dr Sahlbom gav den faktiska bakgrunden till den revolt, som har föts inom kvinnornas led. Lugnt och sakligt lade hon fram sina skakande uppgifter från det arbetsfält som representeras av giftgasuppläningar, den ena mera fruktansvärd än den andra.

Mot denna bakgrund ställde fru Signe Höjer upp kvinnornas reagerande, den lysta strejken bl. a., som tar sig uttryck i sjunkande födelsetal i många länder. Tidevarvet kommer att i ett följande nummer återge fru Höjers föredrag i sin helhet.

Fröken Kerstin Hesselgren talade om Nationernas Förbund och vi. På sitt medryckande sätt skildrade hon Nationernas Förbunds arbete och uppgifter men — framförallt — fick man en bild av det oupplösliga sambandet mellan N. F. och de enskilda individernas personliga ställningstagande och aktiva insatser — nödvändiga om N. F. skall kunna bli vad kvinnorna en gång hoppades, när de först krävde Folkförbundets tillblivelse.

Sist av de fyra inledarna talade fru Elin Wägner. Det var minuter laddade av intensiv känsla, av flammande revolt (Forts. å sid. 4.)

Uställningen omfattar ett 60-tal rum, därav hälften möblerade av pristagare i möbleringstävlan.

Praktisk och teoretisk barnavård i bild och siffror.

BARNHOTELL

Konditoriserivering i 9:de våningen. Hissar. Entré invid Kungälvbroplan. Utställningen är öppen dagligen kl. 11 fm.—9 em.

Entreavgift 50 öre.

rikt ljus

ger Luma-lampen, ty den »håller sig ny» länge. Flödande ljus inte blott när lampen är ny utan under lång tid — det är kännetecknet på

LUMA

— hemannens egen lampa

des hettan från en hotande krigsbrand för att vi skulle ta i på skarpen. Men nu har vi i alla fall lyft våra ansikten från våra dagliga sysselsättningar och sett rakt in i den verklighet som krigssystemet håller på att laga till. Vi har förstått att bakom de gamla, av generationers vördnad helgade orden om försvar för land och frihet, döljer sig en dödsfälla för oss, för dem vi älska, för det land vi älska. Därför har vi inte stått ut med att återgå igen till att föra böcker, sköta hushåll och barn eller vad annars vi har för oss. Det blir under alla omständigheter inte samma sak att sköta hushåll i ett land som ställer in sig på luftkrig. Vareda humor som försummar att rymma ut sitt vindskott, att bestryka dess tvärvärk med lämpligt impregneringsmedel mot eld, att strö ett tjockt lager med sand på dess golv, att gästgäta sitt skaffer i samma isköpp att skydda familjens mat mot förgiftning, om här redan en vägrare, om hon vet det eller ej. Och fostra barn, det här heller inte detsamma. Innan man försöker lära barnen de regler för mänskligt uppförande som vi själva fick inpräntade i oss och som vi mänsklighetens dyrt förvärvade erfarenhetsskatt, måste vi besluta oss för om vi kan säga dem att dessa regler upphöra vid krig. Kan vi det? Tänk er en mor som har en pojke som ska bli krigsflygare. Kan hon säga honom att visserligen är det ett

ohyggligt brott att gå lös på försvarslösa människor med eld och gift, ett brott som straffar sig grymt på den som begår det. Men, min gosse, gör du det i krig, då är det rätt, då uteblir följderna och du räddar din själ. Jag tror inte att det går att säga så. De krigsförande under världskriget hade de förträffligaste militärtekniska skäl för att introducera och fullkomna luftkriget, men vad är följden? Europa gick därmed in i ett kallarskede av sin ärorika historia.

Det är därför de militärpolitiska skälerna för att vi nu ska börja med bombanfallsförsvaret i detta land inte är övertygande. Försvarskommissionen vill visserligen ingen civilists död med vår lilla bombflotta. Men varför ska vi svenskar begåra att bli tredje på våra ord, vi som tro det värsta om andra folk? Förresten skulle vi ju också inbjuda fienden till att söka ta sig fram till våra nya flygbaser i Västmanland, Västergötland, Jämtland, Stockholms län, Östergötland, Skåne och Värmland.

Jag tror aldrig det var meningen att vi fruntimmer skulle sätta oss in i det här eller ta tycka något om det. Men experterna säger ju själva att den mest intima kontakt skall bli rådande mellan krigsmakten och befolkningen. Då kan det inte undvikas att vi märker ett och annat.

Vi har helt enkelt förstått att systemet i sina yttersta konsekvenser leder till ut-

Brave när det gäller cyklar, delar och reparationer

»BRAVE velocipeder 6' BRA Velocipeder»
därom vittna med få undantag de tusentals kunder som under årens lopp köpt sina cyklar hos oss.

För en Bravevelociped är nämligen endast det bästa material och det samvetsgrannaste arbete gott nog. De nya cyklar vi saluföra mäta sig också med de förnämsta moderna teknik framställningar. I års garanti. De begagnade cyklar vi lagerföra i (obs!) vår affär garanteras alla felrikt och av högsta kvalitet. Mindre goda cyklar som icke helt eller delvis är dekretas försäljning på annat håll där vi icke bäst ansvar för deras beskaffenhet. Man kan alltså köpa på även en begagnad cykel om den är köpt i vår affär. 1/2 års garanti. Nyhet: Alla våra cyklar äro stödförskrädda, registrerade och försedda med ordn.-n.r. Billiga priser, kredit kan ordnas.

Modern cykelverkstad
Brave - Vallgatan 21 - Tel. 11 95 87
Köper, säljer, byter, uthyr och reparerar cyklar

»...skiljer sig från allt,
som tidigare publicerats på detta gebits skriver The New York Times i en helsidesrecension om

Europa inför avgrunden.

Av HANNS GOBSCH.
Översättning av Fil. d:r Gunnar Bohlin.

- »FÖRSICHERA RÄTTING:»
»Borde överlåtts till alla språk.»
- »LÄ PÅTT ELEG:»
»I dubbel måtto en gripande bok...»
- »THE SPECTATOR:»
»...ett utmärkt verk.»
- »THE DAILY TELEGRAPH:»
»En berättelse av stora mått.»
- »HAAGSCHE COURANT:»
»Spännande lektyr och tillika ett varnande rop...»
- »DJONGE GIDE:»
»Här ha vi BOKEN! Ty det är den första boken, som icke står som oss, icke går sig modlisa...»

Elin Wägner:

Vad tänker du, mänsklighet?

I en gammal skildring från gränstri- derna mellan danskar och svenskar — som man då trodde var eviga — berättas om en smålandsby, som fick besök av dansken. Han brände alla hus i byn så när som på ett, där en födande kvinna låg. Märkt! Hur råa dessa ömsesidiga gränsoverfall än voro, kunde de dock tillåta en akt av urskilning, av förskoning och mänsklighet.

Ett kommande krig ger inga sådana möjligheter, ty där ser man icke den man dödar. Det ställer icke en man ansikte mot ansikte med sin fiende. Det tvingar honom till urskilningslös angrepp på ett annat lands hjärtpunkter. Hans uppgift blir att förrivra, förgifta, förbränna mänskliga hem där gamla dö, där barn födas, där människor gå i sin dagliga gärning.

Hur kan en man av kvinna född förmås till något sådant? Jo, därför att han är en fånge i det moderna krigets system. Han sändes upp i sitt bombplan med den

föreställningen inhamrad i hjärnan att han på detta sätt hjälper till att rädda sitt land. Och om han tvekar för att han tycker det är ett kusligt och grymt uppdrag, så får han en revolvermynning i ryggen. Är inte detta en ohygglig lott för alla s. k. käck flygare? Hur kan vi tala om slaveriet i andra världsdelar när sådant slaveri existerar i vår?

Är det inte skam för Europas kvinnor att de ingenting gjort för att befria sina söner ur detta förtvylt?

Någon tror kanske att jag överdriver som den vulgärpacifist jag är! I så fall är Englands premiärminister också vulgärpacifist. Vi har säger: »Det enda försvaret är angrepp, vilket betyder att vi måste döda kvinnor och barn förtare än fienden, om vi önskar rädda oss själva.» Utvecklingen har gått så långt redan, att vi i sanning inte är ute för tidigt med vår rörelse. I själva verket är vi ute i sista stund. Det är inte särskilt rekommenderande för vår insikt, att det behö-

»... ett måtfullt, intressant och målande...»

»SVENSKA MORGONBLADET:»
»Ett maktigt konstverk av otvivelaktigt värde. »Europa inför avgrunden» är en bok för statiska och för andra medborgare, för skolläroanstalts lärare och för studieträkare, för religiösa svärare och för ämnesstyrelserna.»

Kom ihåg, att boken som varje svensk kvinna bör läsa heter Europa inför avgrunden. Tag hem boken i dag!

Pris kr. 4: 50.
Harriets Bokförlag A.-B. STOCKHOLM

Sven Stål:

Ljuva ungdomstid.

Hur mycket syndas det inte mot dig, när du skall återdiknas — kallas till liv i dikt och på scen! Dramaten har utökad sin digra skaldelängd med ännu ett felfolkat skådespel. Bondkomiken har gått till blodet på direktionen — steged nedför ifrån den sprängda kvartettens gränder in i amatörhumorns djungel synes vara mindre än ett tuppfjät. Och det värsta är som sagt, att denna riktning anvisas ingalunda av författaren till »Oh, Wilderness» amerikanen Eugene O'Neill. Tvärtom, hans fyraktskomedi är skriven i en poetisk trance — han förljög inte ungdomen — han skildrar inte »den löjliga familjen» — han låter ungdomens ljuva tid kasta ett återken av lycka, av berusad poesiatmofär, av pubertiskt återklingande av alla de gamla sanningar, som uppstått iya inför komedins hjälte. Det är hans själsliv — hans eget liv — som utgör innehållet, och han ser inte sig själv i en löjlig dager, han offerar inte på läggkomikens altare. Han är sann i all sin kaotiska extas — och denna blåögda sanning skall överstråla hela komedien med ett milt, ömt sken. Man skall känna hjärtat och le inom sig — man skall bli varm och längta efter att söka en annans hand för att trycka.

O'Neill har vuxit upp när Ibsen och Wilde var de intellektuella visdomsbrunn. Hedda Gablers namn är säkerligen inget hushållsord hos amerikansk medelklass av hög ålder 1906 lika litet som hon är av den samma amerikanska skikt i dag. Den nävitet som levandegör det fiktiva livet för hjälten Richard måste ha sin urkälla hos hans omgivning. O'Neills komedi fordrar sund nävitet och självuppgivelse — Dramatens artister vore instruerade att förljögna en kostymerop, en känslöepok och att spela sina roller i en färgläggning som har amatörtradition.

Familjen Nat Miller, som skildras, är en genombederig medelklassfamilj med alla en amerikansk familjs bästa egenskaper. De äro sunda — ta' sig själva allvarligt men med humor, när inte handlingen kräver komik som ett plus. Styckets unge man är i vakkandets år och det är hans väg mot den rena kärleken, frestelserna och hjärtsorgerna som skildras, med familjen som bakgrund. Han

är ensam i sökarjuget, han spelar första fiolen — resten är ackompanjemang. Lagerwall är teaterns »pojke», han har humor i hög grad, spelar och talar naturligt — men han har ingen lyrisk ådra, maktar ingen extas. Följaktligen var han felplacerad och hans tolkning belönades ifrån salongen när hans tribut skulle varit ett milt leende, en igenkännande hjärtesuck. Hans gestaltning sökte sig barsalliga utlopp och ynglingen med det sjudande blodets sav förnåms inte.

Lagerwall hade ett gripande moment. Och det var när han kysste fadern godnatt, efter sedan de båda nått till förstälse av varandra. Det var ett sublimt, levande ögonblick — då kändes skådespelens hjärta — men det var allt.

I en av akterna förekommer en människenskivling i en båt — den var fullt komponerad, verkade ellevuppsvinn — och spelades barnförljög. Denna scen är en pärla — rätt återgiven. Frank Sundström vore mera illusorisk ur rent fysiska hänsenden och jag tror också att han kunde göra rollen — men bäst vore utan tvevel Georg Rydeberg. Han har alla betingelserna att ge figuren.

Vid sidan om Lagerwalls kysss finns det endast ett moment, som när upp till scenkonstens högsta tinnu — det ögonblick då Märta Ekström reitinerar ett par ströfar av Omar Kyrman. Då stod lusten stilla och vägrarna till våra hjärtan voro öppna. För dessa tvänne sekunder är kanske pjäsen värd att ses.

Många bidraga med naturligt spel — bra folkkomedi — det sorgliga är bara att O'Neills pjäs är ingen folkkomedi. Winnerstrand har passat på och fyllt en del är — otroliga — men han vet väl bäst själv om det är sant. Jag tror det inte. Han var naturligtvis bra i sin roll som fadern — när är han inte bra? Men när det givets ett tillfälle att fira honom ville man gärna göra det i en annan, mera krävande uppgift så att kvällen blir hans. Intuitivt underordnade han sin gestaltning den bärande handlingen. Han gjorde ensembl full rättvis på pjäsen. Att uppräkn alla alla medverkande är onödigt men att tillägga att de kunde varit idealiska är nödvändigt.

igenom det, skulle ni häpna över hur det griper in i hela livet på varje punkt, mer än någon annan, och hur många av banktjänstemän som redan är engagerade i det. — Sicksackbrutna 2 meters djupa skyttegravslinjer eller skyddsvarnslinjer på Vasagatan och i Humlegården, visserligen med sittplatser för civilbefolkningen, 200 skyddsrum, varningssirener, bildningsapparater och uppsamlingsställen för gasskadade som fallit på gatorna — allt detta är bara några detaljer. Vi har mycket att vänta. Alla dessa civila personer som skynda från och till sitt arbete, sin mjölkbar, sin saluhall och sin bio, som inte är vana att underkasta sig polisordning annat än för prinsesscorteger, dem dirigerar han en vacker dag eller mörk natt till alla tillgängliga hål i Stockholm och tror väl att i dörren till varje hål står en utkastare som har mod att säga till de obehöriga: ge er väg, ni förbrukar 20 liter luft i minuten, här finns icke rum för er!

Denne herre i överstättällararbetet vet redan hur många skadade man behöver beräkna vård för och hur många som kan ge sig hem efter första behandlingen, ja, han säger verkligen hem! Han förlögar över cement och gasmasker, teknisk klorkalk och tekniska specialister som lägga stan i mörker genom att trycka på en knapp, bildbilda, skicka ut brand- och räddningskårer med att trycka på andra. Vi undra om bland de 18,000 elektriska

Representanterna för 20.000 kvinnor...

(Forts. fr. sid. 3.)

A melie Posse-Brázdová berättar i ett brev till Tidevarvet om vad som göres för att sprida hennes artikel Upp till Kamp också i andra länder. »I stället för att skriva färdig min bok, som förläggarna under höga skinn jordrar, har jag på sistone bara gjort med över-sättningar av mitt S. O. S., säger hon. »I de otaliga brev, som regnat över mig alldeles mitt alarmrop trycktes i Tidevarvet har den oflast förekommande frågan varit den om ingenting kan göras i Italien. Det är därför jag vill låta Er veta att man försöker...

Jag hinner inte svara var och en av mina brevkärisörer särskilt, utan vore tacksam om Tidevarvet skulle vilja framföra mitt tack. Alla dessa sympatifyringar har vämt och rört mitt hjärta. — Men en samtidigt har jag blivit förskräckt över de överdrivna förhoppningar som många av de ökända ställt till mig personligen. Mina krafter räcker alls ingen vart — jag är inte frisk, gunäs — och inte alls skickad att realisera något av det som måste göras. Men jag har det allra djupaste förtroende för dem som undertecknat appropet till kvinnorna — de kommer säkert att finna nya vägar och möjligheter och att lända eldar, som kan vägleda oss ur mörkret.»

A. Melie Posse-Brázdová

lampor och 2,600 gaslampor som komma att släckas genom tryckning på en knapp förnuttets ljus också räkar komma med. Därmed har jag inte velat säga något om ett om nitisk och duglig stadens tjänsteman. Vad vi vill är att säga honom, hans uppdragsvare och kolleger i samma kulsiga sylvessättning överallt på denna planet, som med rätt lite förstånd kunde bli ett paradis, är detta: här finns en mänsklig faktor som stryker ett streck över era kalkyler! Hela ert system kan inte fungera, hur många knappar ni än trycker på. Det kommer att gå sönder. Det är lika bra ni får veta det nu genast. — Räkna inte med kvinnorna som krigsrobotar! Antingen de vägra medvetet eller försöka foga sig så kommer de att spränga systemet.

De organiserade fredskvinnorna bekämpa över allt luftskyddsanordningarna, som de betrakta med djupaste misstro. Det är inte ansvarstös propagandaa i självuppgivelsens tecken, som det heter. Det är livsviljan och självbevarelsedriften som talar. Vi vill göra våra yttersta på förhoppningen att kvinnorna ska få värden att inse hur huvudsikt och dumt det hela är. Vi vill få fram en opinion så stark och så färlig att ingen generalstab kan komma förbi den.

För 25 år sen mötte vi rösträttskvinnor ordagrant följande argument mot vårt krav: vad skall vi med rösträtt, våra affärer sköter ju våra snälla bankdirektörer.

mot ett system, som tvingar oss in i ett slaveri, grymmare och omskinslägre än allt annat. Mot källarskedet, som vi inte tycks vara färdiga att acceptera.

Eftermiddagen följde under enskilda sammanträden inom utskottet. När klockan blev fem och tiden var inne för representanterna att efter träda inför sina väljare, hade publiken snarare vuxit än minskat. De fyra utskottsordförandena föredrogo därpå de förslag om vilka de olika utskottet enats.

Dr Svedberg uppläste den resolution, som återges på annat ställe i veckans nummer och som enhälligt antogs så när som på en reservation i den punkt som gäller N. F.

Dr Naama Sahlbom meddelade, att utskottet för internationellt samarbete för sin del beslutat understryka vikten och betydelsen för hela rörelsens bestånd och inflytande av att den gjordes internationell.

Utskottet föreslog ett itelegram till socialdemokratiska kvinnokongressen i Bryssel samt Fred och Frihets nordiska möte i Kronsberg med förhoppning om en samverkan och samarbete i Genève.

Vidare föreslog utskottet att de delegerade som mötet skulle sända till Genève finge i uppdrag att framlämnas resolutionen tillsammans med så många andra organisationers representanter som möjligt. Framförallt bör man söka samarbete med de socialistiska och fackliga internationernas delegerationer i Genève.

Utskottet uttalande sig mot bildandet av en ny internationell förening. Samarbete borde i stället åstadkommas med andra såväl neutrala som politiska organisationer och enskilda, både män och kvinnor och särskilt ungdomsföreningar.

Tredje och fjärde utskottets arbete hade präglats av stark initiativlust och medvetenhet om att rörelsen måste fortsätta.

Tredje utskottets förslag till representanterna gick ut på tillsättandet av en aktiv kommitté, som fortsätter det påbörjade arbetet och med bl. a. följande uppgifter: att uppdagta riktlinjer för fortsatt arbete efter de förslag som framkommit vid mötet, t. ex. att hos förredsarbetet intresserade organisationer av olika slag utverka hjälp för propagandaa och ekonomiskt stöd, att ordna en planmässig upplysningsverksamhet bland lärare och ungdom, samt att klargöra för kvinnorna inom olika arbetsområdena nödvändigheten och konsekvenserna av kvinnornas bortkast mot krigsförberedelse av alla slag.

Dessutom anslöt sig utskottet till tanken på en liga, vars medlemmar förbin-

der sig att under inga förhållanden deltaga i någon som helst förberedelse för krig samt att iakttaga en obrottslig solidaritet gentemot andra medlemmar i ligan.

Fjärde utskottets förslag gick ut på tillsättandet av en arbetskommitté för rörelsens fortsättande.

Ett förslag om eventuellt varubokfört överlämnades till arbetsutskottet utan särskilt yttrande, då delade meningar i denna fråga rått inom kommittén.

Däremot föreslog utskottet enhälligt krav på offentlig undersökning av vår krigsindustri och vappexport samt krav på ögonblickligt stoppande av krigsmaterielexporten.

Vidare en undersökning i vad mån svenska arbetare äro beredde av vår krigsindustri samt av möjligheterna att omlägga krigsindustri till fredsindustri. Vi förklara oss beredda, hette det i uttalandet, att hjälpa till med arbetet för beredande av andra ekonomiska möjligheter till försörjning och att moraliskt stötja dem som på grund av vägran att fortsätta arbetet inom krigsindustrin mister sitt levbröd.

Vidare underströks vikten av att de frågor som redan förut varit föremål för fredsgangorganisationernas arbete fortfarande upptogs till behandling.

En särskild punkt ägnades uppfostran. Här föreslogs en resning av skölder- visningsens stoff, ett botanande i seminarerna av lärarens gärning som uppfostrare till fred samt jämsides därmed föräldrapplysning, där fredsuppfostran är ändamålsenligt inlemmad. Detta är lärarnas och mödrarnas framtidsarmé för att trygga nästa generation mot kriget.

Utskottets förslag motogs med enhälligt ja och hjärtliga applåder.

Slutligen beslöt representantmötet att uppdraga åt det ursprungliga arbetsutskottet under dr Ada Nilssons ordförandeskap att fortfarande fungera med rätt att med sig adjungera dels de tre mötesordförandena och mötets sekreterare, dels de fyra utskottsordförandena, samt de medlemmar av utskottet, som för de särskilda frågornas behandling kunde anses nödvändiga.

Fröken Hesselgren avslutade mötet med en varm värdning till kvinnorna att vidmakthålla och fortsätta arbetet för freden.

Helsingnar till mötet hade sända från A. Melie Posse-Brázdová, Tjeckoslovakiet, Mathilde Zahle, Danmark, Marianne Oeri, Basel, Herta Svenson, Stockholm, och Västerbottens socialdemokratiska kvinnor, samlade till mötet i Vindeln, med anslutning till det vapenlösa upproret.

C. H.

rottningskrig mellan folken och till krig på kniven inom folken om räddningsmöjligheterna.

Vi låter icke trösta oss därför att de 148 miljonerna i försvarsbudgeten sägas säkra vår trygghet genom det vilande hot som ligger i en moderniserad krigsberedskap, så att vi kan vänta aldrig behöva pröva de yttersta konsekvenserna ens om ett nytt världskrig bröte ut. Inte heller trorstar det oss att staten fortfarande skjuter över de civilas försvar från försvarsdepartementet till socialdepartementet till syssla med tillsamman, med moderskapsskyddet och detta sedan i sin tur på länsstyrelser, kommuner, polisamt och enskilda krafter. Vi vet att vi inte någon håller på att dras in i systemet i alla fall för att citera överstättällararbets expert, eftersom sarmé och civilbefolkning komma att betraktas som ett och samma begrepps och striden föras med samma intensitet vid fronten och bakom. — Detta att hemmen bli stridsfront är det nya i situationen för kvinnornas del och det som försvarar att vi på denna punkt gått till aktion som kvinnor.

I ett rum på överstättällararbets lokaler i Hälsovårdsnämnden sitter en tjänsteman, särskilt anställd att arbeta ut skydd för Stockholms befolkning vid luftanfall. Han bygger upp ett helt maskineri bredvid det vanliga, i vilket huvudstaden nu lever. Om jag kunde hinna gå

Vi i F. K. P. R. lät oss inte övertygas utan tvang oss till rösträtt ändå. Nu säger kvinnorna inte längre så om bankdirektörerna, det har varit lite för mycket luftskärhet för det. Men fortfarande säga de att försvaret sköter vår snälla försvarskommission. Och vi oförfärliga ha gått ett steg vidare och säger att det inte blir ett luftförsvar, utan att vi ha ett ord med i laget om det också.

I ett nummer av Morgonbris hittade jag nyligen en bild som flera av er kommer ihåg. Ett stort stilla ansikte, inte manligt, inte kvinnligt — mänsklighetens eget ansikte, vilande i sitt lugn. Över ansiktet drog ett skuggigt av krigare med lansar, pilar och sköldar. Bakom behöll ansiktet samma lugn: de försvinna ju, krigarna, de slå ihjäl varann, andra komma i stället. Jag tänkte på alla de skaror av krigare med ständigt nya, ständigt farigare vapen som dragit över jordens ansikte, kämpat, förlöbt, och av taliga kvinnor blivit ersatta av andra. Och det var som om mänsklighetens ansikte börjat förlora sitt lugn inför den alla sista uppsättningen av krigsmän, som nu göra sig redo att dra över jorden med sina apparater för förgiftning, förbränning, kvävning och blåsdragning. Vad tänker du innerst inne, mänsklighet?

Vi ha hört Kerstin Hesselgren tala om det nya systemet i vilket vi flytta över från det gamla undergångssystemet. Vi gör att omflyttningen inte blir lätt.

Det är inte lätt för staterna att släppa sitt krigsmaskineri när den nuvarande fördelningen av jordens utrymmen och tillgångar i så hög grad vilar på våld. Och ändå måste det ske.

Vi inse också mycket väl att den politiska utvecklingen som skapat militärt inriktade diktaturer i flera länder gjort avrustningen till ett öändligt mycket svårare problem i dag än vad det var den gången då N. F. blev till. Men vi anse att de som rusta mot diktaturerna med dessas egna vapen, bara råka in under krigets diktatur. Och på det sättet blir den demokrati vi ville försvara prisgiven en inre fiende i stället för en yttre.

Man har sagt oss att vi inte kan åstadkomma något systemskifte därför att vi några stycken resa oss mot det gamla systemet. Men vi är optimister. Vi tror inte att det gamla systemet i längden kan fortsätta att mäla människoliv och människolycka, om vi lyckas beröva det ävens skenet av förnuft och ändamålsenlighet.

Det har gjorts många andra invändningar mot vår rörelse. Det är tacksamt på många sätt. Den är angräplig. Bland annat därför att den bygger på tron på mänsklisk, en tro som nästan dött ut. Ja, den är angräplig. Men den är äkta född, den har uppstått, vi vet knappt hur eller genom vilka krafter. Vi har varken hunnit eller behövt göra propagandaa. Den enda propagandaa i samband med

Kriget

Av Naima Sahlbom.

Det råder en tragisk motsättning mellan de riktningar i vilka mänsklig intelligens och uppfinningsförmåga utmynnar. Den moderna tekniken, som skulle föra mänskligheten framåt, underlättar den internationella sammanlevnaden och höja den gemensamma kulturen, fullkomnar samtidigt medlen för att förstöra denna kultur, för att ödelägga andliga och materiella värden. Det är fara värt att människan i sin obegripliga dårskap river ned allt det hon med sin intelligens byggt upp.

Särskilt kristekniken utnyttjar skickligt vetenskapsnyaste resultat. Uppfinningar som avsetts för produktion av livsförnödenheter och behövsartiklar, tillämpas hastigt för framställning av dödsmedel.

Kan det då ej förbjudas? Nej, ty råmateriet är i många fall detsamma för freud- och krisproduktion.

Den geniala metoden att utvinna kväve direkt ur luften t. ex., som möjliggjorde framställning av ett billigare gödningslämna än den naturliga Chilesalpeteren, tillämpas också för fabrikan av kväveligt ammonium.

Och cellulosa, råmateriet för konstsilke, som nästan utträngt det dyra natursilket, ingår också i sprängämnen. Det är egendomligt att Nobel, som uppfann nitroglycerin, ett kraftigt sprängämne, och som väl förstod dess betydelse för krigsbruk, likväl trodde att ju mera krigstekniken utvecklades, ju förfärligare kriget blev, dess för skulle de omöjliggöras. Ett tredje exempel: Uppfickten att indigo kunde framställas syntetiskt ur stenkolstjära verkade epokgörande för hela färgämnesindustrin men stenkolstjära är också råmateriet för de modernaste och fruktansvärdaste vapnen, giftgaserna.

På en viss punkt av fabrikantionen kan processen kopplas om. Visserligen förbjöd konventionen av 1925 användning av giftgas i krig, men tillverkningen är fri och ingen tvivlar på att de stora lagren skulle komma att tas i bruk.

Man har påstått att gasvapnet är *humant*, under världskriget var enligt statistiken dödlighetsprocenten för gasgiftig-

tade endast 2 % av de stupade. Men man förbiser då att här ej medräknas de som genom giftiga blivit stridsodugliga och sedan träffats av en kula. Dessutom var gasvapnet föga utvecklat, nya gaser upptunnas alltefter som fienden kunde identifiera dem, och metoderna för användning voro primitiva, beroende av väder och vind. För att inte tala om att det planerade luftgasanfall över Berlin förekom av vapenstillståndet.

Sedan dess har utvecklingen forcerats, men man räknar fortfarande med fyra huvudgrupper av stridsgas: tårretande, irriterande på andningsorganen, kvävande och frätande. Fosgen är den vanligaste, den angriper lungvävnaden och förorsakar en plågsam kvävningssöd. Den s. k. senasgasen är egentligen en vätska som i ett fint droppregn sprides över stora områden. Den är löslig, ty verkan kan dröja flera timmar så att behandlingen kommer för sent. Den angriper huden, som får svåra sår, endast en hal gestätt skyddsdräkt erbjuder något skydd. Men de senaste nyheterna på området äro polyvinyl, som långt ifrån att hejdas av gaslaster, anländer detsamma och likaså allt annat brännbart, kläderna, trä, gummi. Och slutligen stonyl, ett icke giftigt ämne, som avläter i fuktig luft och täpper till porerna i gasmaskens filter. Ännu mera fruktade voro kanske brandbombarna, med explosionen utvecklade en hetta av 3,000 grader, och en epöhhov till eldsvådor, som en kulla släcks med vatten.

Det är dock i förbindelse med flyget, som gaserna nu kunna utnyttjas långt effektivare än under världskriget. Det »totala» kriget opererar med både spräng-, brand- och gasbomber, kanske också med bakterier. Dess mål är inte endast att möta den fientliga armén utan att i fiendelandet träffa de viktigaste livscentra, kommunikationer, industrisamhället och storbilder, för att moraliskt bryta ned befolkningen. Civilbefolkningen kan därför icke längre stå utanför. Med bombflyg har gränsen mellan anfall och försvar utplånats.

Men det finns ju skyddsåtgärder. Jag skall inte gå in på det aktiva luftvärnet, ehuru Pierre Cot, f. d. franske

Jag riktar dessa ord till några enskilda här i salen, som jag vet bär på tanken att kasta in ett personligt offer i världens nöd. Dessa må avgöra sitt ställningstagande med sina samveten. Rörelsen tvingar inga samveten. Dess uppgift är att på bredast möjliga front kämpa mot det fege accepterade av kriget, riva upp den falska tryggheten, ställa människor inför verkligheten, slåss mot denna nya befästning av våra hem som om vi vore tillbaka i medeltiden, opponera mot att vi dras in i krigsmaskineriet, söka komma själva krigssystemet till livs.

Det finns en liten internationell armé vars vapen inte är tunga bombflyg utan spadar. Den sänder ut små trupper över allt där människor drabbats av någon olyckshändelse eller naturkatastrof som de inte kan klara själva, ett bergras i Schweiz eller en översvämning i Indien. I England har sådana trupper arbetat på att avlägsna slagghögar omkring övergivna kolgruvor så att det kan växa och blomma där allt var svart och dött. De har lyckats dra de arbetslösa gruvarbetarna med sig, som gick och slog dank och var förtvivlade.

Det är vad vi också måste göra om vi ska schakta bort alla slagghögar mitt i vårt samhällsiv — sätta spaden till och dra de arbetslösa med oss. Och vi måste ompänsa hela jorden, det kan inte hjälpa.

Elin Wagner.

luftfartsministern, säger, att jaktplanen spela samma roll som rognande piller, och att vid luftmanövrer över Paris endast 10 % av anfallsplanen kunde upptäckas av strålkastarna.

För det passiva skyddet erbjuds gasmasker av olika kvalitet och pris. Hur goda de än äro, kunna de ej förvaras under längre tid, den minsta spricka gör dem odugliga, och för barn som växa måste de ju bytas. Professor Langevin bestrider bestämt att något effektivt skydd finns. General Pouderoux, f. d. brandchef i Paris, säger att gasmaskerna äro fallor, som bedraga sina offer genom att hindra dem att fly, vilket är enda utsikten till räddning.

Skyddsdräkter mot senasgaserna äro ju ej att tänka på för annat än det direkta räddningsmanskapat. Aterstä de kollektiva skyddsrummen under jorden med ett bombsäkert järnbetongtäckte av 4½ meters tjocklek. Men det är inte nog att rummen finnas, de måste också vara försedda med ledningar för vatten och ljus, med livsmedel, med ventilation för tillförsel av frisk luft genom gasfilter. Under ett antal med senasgas 14 flyktningar ej instäppta, ty giftet klibbar vid kläder och skodon. De måste först behandlas vid särskilda depåer med kemikalier. Kostnaden för uppsättningen av skyddsrum åt Englands befolkning beräknas till minst 1,000 miljoner pund (ca 20 miljarder kronor). Detta kan ej stena åtaga sig utan man rekommenderar åt kommunerna och medborgarna att sörga för nödvändiga åtgärder, enligt anvisningar av myndigheterna. Hela landet skulle förvandlas till ett befäst läger redan i fredstid, och befolkningen i det tränas för ett liv i denna underjordiska värld. I privatlivet rekommenderas källaren som tillflykt vid sprängbombattacker, men övre våningen vid giftgasfara. Valet kanske inte blir lätt, ty om huset störts samman, riskerar man att källaren blir täckt av murrasorna.

När varnings sirenen ljuder kanske massan tränger sig in i närmaste skyddsrum i stället för att söka upp sitt eget distrikt. Och vid utrymning av en storstad torde svårigen panik kunna undvikas bland alla dem som kämpa om tillgängliga transportmedel.

Pacificisterna beskyllas för skrämselfpropaganda, när de sprida upplysning om krigets verklighet. Men det är rustningsintressenterna, som underblåsa paniken, d. v. s. hålla den vid en tempererad orosgrad. Det är firmor som Stolzenberg i Hamburg, som leverera både giftgaser och gasmasker utan skrupler till både

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDEHÄNDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Inga butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Föreningen Årsta · Stockholm

Förstklassigt Damhotell

Norrlånggatan 8-10 (vid Niermalstorg), Stockholm.

Ljus rum med varmt och kallt vatten och telefon.

Gott bord. Vackra, trevliga samlingslokaler.

Prisförteckning: 20 92 27, 20 92 56, 20 96 54, 20 97 50

Telefonnummer: 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400

Restaurang 4-6-8 kr. Dubbelrum 6-8 kr.

VILLA VETTRA FLICKPENSION

för huslig utbildning

börjar sin 3 månaders lärarika husmoders-, handarbets- o. vävkurs 15 sept. för bildade flickor. Facult. lärarinnor, valfria ämnen, nat. bek. Bad, tennis, omvårdnad. Beg. prosp. Elvira Glöbel, Hammar, Åkerslund. Tel. Hammar 10.

A.-B. STOCKHOLMS TILLSKÄRAREKADEMI

Drottninggatan 71 A. Tel. 213310

Statligt understöd och inspekterad läroanstalt.

Aftonkurs börjar den 16 sept.

Begär prospekt och mönsterpristila.

PLASTIK OCH DANS

Upplysningar och prospekt: Odengatan 52. Tel. 33 59 81.

Motionsgymnastik för olika åldersgrupper

● Barnkurs

KERSTI ALFVÉN

Vävsolan med mönsteritning och heminredning.

Fortbildningskurser: Komposition med provvävning. Färglära med naturstudier. Materiallära med handspinning. Heminredning med planering och komposition av textiler. Nybyråkurser för hemvävning, yrkes- och pedagogisk utbildning. Skolhem med biljardpension. Tel. 234. Sigtuna Vävskola. Mary van Rijswijk.

Hälsan, viktigast av allt.

Värda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärtor, rubbningar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Skodsborgsmetoden på **Stockholms Fysikaliska Kuranstalt.**

Tel. 62 54 44. Humlegårdsgränd 18. Tel. 61 06 78. Moderata priser. Begär pristila!

HERRSÄTRA INTERNATSKOLA

Carlberga. Södertälje

Modern, psykologiskt-pedagogiska metoder. Heltäckande utbildning och livsövning under övernådd. Praktiskt arbete, skolskö, vävning m. m. Avpassat efter elevernas hög och läggning. Ny modern skolbyggnad under uppförande. Infödd engelska lärn till utländska elever mottagas gärna. Skolans läge är vackert, luften stärkande och terrängen lämplig för härlande friluftsliv. Årredogörelse på begäran. Södertälje 637.

Anna Sundin. Skolegget flötklöververk under K. Skolöverstyrelsens inspektion. Förest. Normalskolekompetens. Husetörnen börjar den 9 september.

vän och fiende. Redan under kriget sålde franska fabriker kolsvavla till Stolzenberg, för tillverkning av den fossgas som sedan dödade franska soldater. Detta är det krig, som överallt förberedes. Krigssystemet leder till orimliga konsekvenser. Varken nationalformögenheter eller folkens nerver stå ut i ett till-

stånd av ständigt överhängande krig. Utvecklingen har räkat in på fel spår, då vetenskapen och tekniken ställt sig i folkhatets i stället för folkgemenskapens tjänst.

Det var en kvinna, Bertha von Suttner, som en gång utslungade ett Ned med vapnen. Låt det också bli vårt lösenord.

Vill Ni lära känna pingstväckelsen? Läs dess litteratur!

Se bl. a.

LEWIS PETHRUS:
Gud med oss.
Kl. 10: —, halvfr. band 14: 50.

Kristen församlingstukt.
Häft. 1: 25.

Pingstväckelsen och gudomlig helbräddgärrelse.
Häft. 30 öre.

Kristi vittnesbörd om Moseböckerna.
Häft. 1: 50.

Predikanten och hans utbildning.
Häft. 90 öre.

Vår ställning till andra kristna.
Häft. 50 öre.

P. B. BARRAT:

När blir det fred på jorden?

Ett svar till ärkebiskop Nathan Söderblom. Föredrag hållet i Filadelfia i Oslo den 14 dec. 1930.
3:e uppl. Häft. 60 öre.

Världens medelpunkt — Jesus.
Häft. 1: 50.

Xro alla troende ande! djäpta?
 Ett svar till Ludv. Hope.
Häft. 25 öre.

G. E. SÖDERHOLM:

Den svenska pingstväckelsens historia
i 2 band.
Kl. 10: —, halvfr. band 13: — pr band.

Samlade småskrifter.
Kl. 5: 25.

Dessa innehålla följande skrifter, som även kunna erhållas separat.

Huru bojorna brista.
Huru jag kommit till klarhet i dopfrågan.
Kyrlig konfirmation eller biblisk kristendomsundervisning.
Några tankar om den heliga nattvarden.
Pingsttörelsen.
Vad jag sett och hört bland de s. k. pingstvännerna.
Utänför läget med Jesus.

Box 6072. ● Förlaget Filadelfia. ● Stockholm 6.

denna rörelse har varit propagandan emot den. Det enda »lycka till» vi fått från pressen stod i en tidning i staden Vasa i Finland, dagen efter »en realistisk verkningstull gasskyddsutövning» över den staden.

Det är för att vår rörelse är äkta, bevisar den något. Den bevisar att krigssystemet inte har alla i sitt våld, den bevisar att det finns några som vågar ta upp kampen mot det. Den är ett tecken i denna vår av världen på hur dåligt det nya källar- och cementskedet passar oss människor.

Människor vilja leva, sträva för sig och de sina, andas fritt, se utan fruktan mot himlen.

Låt oss tänka efter vad vi som är samlade här önskar högst av allt. Är det verkligen att till varje pris fortsätta livet även under de vidrigaste förhållanden? Jag tror att vi vill göra oss förtjänta av livets gåva, göra rätt för oss innan vi lämnar livet, och att i det är vi vanliga genomsnittsmänniskor. Kanske älskar vi alla någon vare sig så högt att vi ville ge vårt liv, ifall det vore till någon hjälp, då den lider. På den vägen kan vi då ana hur de oräkneliga skurar av människor ha känt det som offrat sina liv under historiens gång, inte för en enda människa utan för en lidande mänsklighet. Vi kan till och med kanske förstå att det kan vara ett högt värde att ha nånting som man vill leva för och dö för.

Nationernas Förbund och vi.

(Forts. fr. sid. 1.)
det gemensamma intresset att bekämpa de narkotiska gifterna, hur man kunnat förmå staterna att i så måtto släppa på den heliga suveräniteten, att man underkastat en hel och oerhörd givande industri — tillverkningen av de narkotiska gifterna — en internationell kontroll, som möjliggör reglering av tillverkning, försäljning och inköp av dessa varor i varje land som är anslutet till Nationernas Förbund. Vi veta, hur kampen mot farosoter, sjukdomar och nöd har kunnat organiseras internationellt, inte blott genom standardisering av läkemedel och vacciner, genom ett underrättelse-system, som kungör var smittofara finns på båtar eller i hamnar, genom internationellt samverkande studier av sjukdomarnas orsaker och förlopp, utan också genom att med gemensamma krafter och medet inrikta hjälpen på den art eller det land där fara är så färdig, där en katastrof inträffat eller där man över huvud behövt höja den allmänna hygienien för att hjälpa ett folks hälsotillstånd på fötter.

Verkingarna av § 23 koma först småningom att fullt kunna överblickas, dess viktigaste verkan, den för vilken den ytterst kom till, skall i dessa dagar prövas. Det var kvinnorna, som sågo och förstodo, att det gällde att bygga en fast grund för förståelse och samarbete. Där för måste man lära människor samarbets betydelse för *det dagliga livet* — för *fredslivets dagliga gåring*, lära dem, hur mycket vi äro beroende av varandra, hur mycket vi måste lita till varandras hjälp.

Ju fåtare dessa maskor knyts, dess orimligare måste det bli att låta kriget slita sönder dem. Ha de 15 årens otroliga arbete lyckats att knyta detta nät så starkt att det kommer att hålla? Ja, det hänger ytterst på dem, som starkast känna det dagliga livets väsen och krav — det är på oss kvinnor det beror.

Nationernas Förbund har redan i paktens erkänt och förstört att här måste kvinnorna vara med. I § 7 sägs det att samtliga befattningar hos förbundet eller till detsamma anknutna organ, däri inbe-

gripet sekretariatet, äro i lika mån tillgängliga för män och kvinnor» och i reglementet för Int. arbetskonferensen står i § 3 att »så frågor, som särskilt beröra kvinnorna, förelägg för överläggning av konferensen, skall minst en av de till experter utsedda personerna vara kvinnas». Vilket i verkligheten betyder, att kvinnor alltid böra vara med, då varje fråga som rör arbetslivet givetvis berör kvinnor lika väl som män. Nationernas Förbund har också flera gånger värdjat till kvinnornas medverkan.

1930 kom en direkt sådan vädjan genom spanska delegationen som inlämnade en motion vilken innehöll följande passus: »Med tanke på att organiserande av freden förutsätter uppehållandet av en internationell anda, som är fri från fördomar och missförstånds hemställes att N. F. ville undersöka »medlen och möjligheterna till förena kvinnligt handlande och kvinnligt kännande med N. F.s arbete.»

Motionen antogs enhälligt av general-församlingen.
Den latinska frasoologien verkar något främmande på oss, men tanken är riktig. Resultatet blev dels en rundskrivelse till samtliga förbundsstater med en uppmaning att i större utsträckning insätta kvinnor i delegationerna till Arbetskonferensen och general-församlingen, dels en direkt vädjan till kvinnorna att genom den allmänna opinionen verka för fredens upprätthållande. Kvinnornas svar på detta genom den *stora petitionen* till Avrustningskonferensen.

Den stora petitionen, ja — ligger den där till ingen nytta? Det beror på, om vi nu kunna levandegöra den, om vi med den bakom oss kunna nog starkt ropa ut — minns ni vad ni begärde, minns ni vad ni så dade om betydelesen av vår opinion — här är den nu: *vi vilja ej detta krig.*

Ha vi något att hoppas av Nationernas Förbund — ja, om vi veta att rätt bruka det. Mödrar borde väl först, att barn ej komma fullvuxna till världen. Det var

det man trodde om N. F. och när det så gjorde dumheter, när det svek, när det var svagt, så menade man, att allt var ute, man ryckte på axlarna, man hänade, man sörjde allt efter sin egen art.

Men varje moder vet, att så ger man ej barnet kraft och mod att möta livets allvar.

Hade N. F. under dessa 15 år verkligen burits av tron på dess möjligheter — ej en kritisk tro på att allt var gott och väl genom att det kommit till, utan en tro, som stod starkande bakom i de svåra stunderna, som kunde erkänna lärdomarna ur nederlagen och som aldrig förorade hoppet om att det skulle växa sig starkt och vist nog att kunna möta den verkliga farans påfrestning — då hade vi ej behövt känna oss så räddhägade och ovissa nu! Men kanske kunna kvinnorna ännu hinna att med sin tro på dess möjligheter ingjuta den styrka som nu så väl behövs.

Jag har själv upplevt vilken makt den allmänna opinionen kan ha. Aldrig skall jag glömma, hur oerhörd starkt man kände den anklagelse och ovilja som fyllde hela den packade salen, när Rådet för första gången skulle behandla den japansk-kinesiska konflikten — luten i salen var liksom förtitad av den och man kunde se på rådsmedlemmarna hur det kändes. Mötet flyttades till Paris, Rådet undandrogs trycket av denna opinion och det blev som det blev, räddhågans och kompromissens anda fick övertaget. Kunde vi nu få fram en världsoption som stod enig och stark bakom paktens bestämmelser, som var färdig att bära de försakelser det kan komma att påläggas länderna, som är färdig att möta parterna med förståelse och försoning och ej med hån och bitterhet — så kanske förbundet äntligen skulle kunna växa i kraft och mogenhet så att faran kunde avlägsnas och seger för det internationella samarbetets idé vinnas.

Jag säger kanske — inte därför, att jag inte in absurdum tror och hoppas på detta, utan därför, att jag vill, att vi alla skola ha klart för oss, att även om beslutet ej blir vad vi vänta, ej blir en full seger för den mening vi helst vill, utan en kompromiss, så behöver även denna stödet av vår förtrostan för att inte sjunka ned till den rena katastrofen för förbundsiden.

Vi kunna ej ha råd att låta denna idé förtrampas. Andra tider ha kunnat sammansmältas det som var splittat och det med långt sämre möjligheter än vi. Våra medel att kunna nå och förstärka varandra tvärs över språkgränser och landgränser äro oändligt större än deras om vi klart förstärkt att bruka dem. Vi veta också mycket mer om den mystiska makt som kallas massuggestion — kvinnorna sägas vara värnlösare mot den än männen. — Men rätt inriktad kunna också kvinnorna därigenom sproras och samlas till den opinion, som likt en mur bör stå bakom det som nu skall beslutas i Genève.

1914 blevo vi tagna med överraskning, vi hörde hela katastrofen över oss innan vi förstodo vad som skett och sedan, ja, sedan var det som att sticka ut ett hammstrå i en fors att försöka påverka makterna.

Men nu! På ett möte häromdagen i Oslo var det någon som sade, att »det är första gången i världens historia som hotet om krig möts av en världsoption från kvinnorna», men det är ej ensamt kvinnorna, som protesterar, det är hela världen — utom den förbindande nation, som nu hotar driva oss alla till avgrunden rand och utom de jobbare i alla länder, som hoppas på profit från ett krig.

I England ha 12,000,000 människor ställt sig bakom N. F. med kravet på genomförande av paktens bestämmelser. Mina ord här avse, att vi skola göra det

Barnens Dags Gyllene Tombola

STOCKHOLM

Sammanlagt vinstvärde över **335.000 kr.**

Högsta vinst: Eget hem eller Svenska Statens premieobligationer för

40.000 kr.

På nitarna: Högsta nitvinst för

50.000 kr.

Svenska Statens premieobligationer av år 1933. Vinnaren deltar i septemberdragningen. Ingen nitvinst under 50 kr. värde.

Lottpris 2 kronor

För beställare från landsorten tillkommer porto: 5 öre för 1-5 lotter, 75 öre för mer än 5 lotter. Nötdragningstid tillkändes lottbeställaren före den 5 oktober.
Lottexpedierats till hela landet infill den 14 sept. mot förut per postansvarning insänd likvid (ej motpostkrävt eller i främken). Adress: Barnens Dags Tombola, Stockholm.
Skriv tydligt!
Lotterna expedieras under kontroll av handelsministeriets och överstatshållarombetskontrollanter i den ordning rekvisitionerna ingå. **Beställningar, som inkommit före lördagen den 14 sept. garanteras bli tillgodosedade med lotter.** Om ej tilldelning, försedd med vinnarens tydliga namn och adress, insändes till tombolan, jämte rekonto, överstades vinsten, därest den kan sändas pr post.

Brygg själv eget vin

med **Vinova** Snabbvinjästpreparat

På 10 dagar kan Ni utan användande av specialkärl jäsa omedelbart njutbara viner med äkta druvvins smak och arom.

Gör ett försök!
Ni blir belåten och kommer sedan att fortsätta brygga vin och alltid med

Vinova
Självkostnadspris blott ca 60 öre per helbutelj.

Brygg Vermouth med Vinova äkta vermouthörter, och Ni får en med bästa originalvara fullt likvärdigt Vermouth. Självkostnadspris blott ca 1:— kr. per helbutelj.

Efterfråga **Vinova** Aktiebolaget **Vinova** Pröva **Vinova**.
hos Eder handlande. **Ni blir förvånad!**
Slussplan 5 - Tel. 2114 39
STOCKHOLM

Jäsningen tar blott ca 10 dagar, oavsett om det är lätt- eller starkvin.

Vinet är omedelbart efter jäsningen gott och fullt njutbart.

Vilka ler-, glas- eller emaljkar som helst kunna användas, varför specialkärl äro obehövlige.

Ni får ett vin likvärdigt äkta vin, med sådant vins smak och arom.

Tala med fotspecialisten.

Goda råd angående skötseln av besvärliga fötter och ben lämnas kostnadsfritt.

Det måste ovillkorligen inge en känsla av trygghet, att av en sakkunnig få råd och upplysningar om hur man skall bära sig åt med allt onda i fötterna och benen.
Häli inte själv på och laborera, utan låt Lager-sons duktiga fotspecialist hjälpa Er. Råd gör med henne. Hon har stor erfarenhet på området och kan bl. a. visa Er särskilt två väl beprövade, verkamma hjälpmedel, som äga en rest av underbar förmåga att ge stöd och vila åt överanstängda, svullna och ömma fötter och ben.
Det ma är det nya fotstödet Gamba, som framställes av en av läkare och skicklig ortopediska mekaniker. Det är en fjäderstätt med lön överkänd metall och utprovas först efter ingående undersökning i varje speciellt fall. Det varken rostar, svider, nöter eller skär in.
Det andra är den gummitäta som knä elastiska Åderbråckstrumparna Freika-Wizard, som lämnar ett jämnt, fast stöd och som kännes ovanligt behaglig och sval på benet. Dessa andra föredras Er, att den lättnar på att tvätta och stoppa utan att krympa eller söga sig. Svare inte på beset eller skär in. Luftgenomsläpplig och oxyngig även under den finaste silkesstrumpa.
Att Lager-sons har ett stort urval skor särskilt

— och ge som fötterna ett bad varje dag minst 20 minuter och massera därefter rätt kraftigt i rikning mot hjärtat. Hög föttdagen av sången ca 15 cm. och...
gjorda med plåts för lösa åldersfotlägga, även som skor med fästa, inbyggda fotstödet, är kanske sedan känt. Likaså att det finns allt, som hör till fötternas för övrigt.
Vad det nu än är för fel med fötterna och benen, så kan Ni vinna säker på allt få ett gott råd. Vänd Er därefter med förtroende direkt till Lager-sons fotspecialist, som själv utan någon som helst kostnad står till tjänst med råd och upplysningar. Tel. 17 15 28.

Kungsgatan 4, andra **Lager-sons** huset från Stureplan.

SOVJET-UNIONEN

är idag det starkaste belägrat mot krig och fascism!

ALLT om Sovjet-Unionen kan Ni läsa i tidskriften

Sovjetnytt

som uttkommer med 2 24-sidiga, rik illustrerade nr pr månad.
Prenumerationspris: 1,25 pr kvartal.
Prenumerera omedelbart för fjärde kvartalet å närmaste postanstalt!

Red. o. exp. Vasög. 38, 5thm Tel. 213517.
TIDEVARVET
Triedwaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.
REDAKTION: Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10-12.
EXPEDITION: Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m. Postgiron 1544.
PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:—, för halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS: 1 text 25 öre per millimeter.